Aanpak radicalisering en jihadisme Gemeente Beesel

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	**1**
1.1	Aanleiding en context	1
1.2	Regionale samenwerking	1
1.3	Relatie met organisatiedoelen	1
1.4	Landelijk actieprogramma en handreiking	1
2	**Doelstelling en resultaten**	**2**
2.1	Doelstelling	2
2.2	Resultaten	2
3	**Afbakening en uitgangspunten**	**3**
3.1	Knip in aanpak korte(re) en lange(re) termijn	3
3.2	Aansluiten op bestaande structuren en voorzieningen	3
3.3	Calamiteit	3
4	**Taken en verantwoordelijkheden**	**4**
4.1	Gemeente	4
4.1.1	Preventie: Het voorkomen van radicalisering	4
4.1.2	Detectie: Het vroegtijdig signaleren van radicalisering	4
4.1.3	Interventie: Het aanpakken van radicalisering	4
4.1.4	Burgemeester	4
4.2	Politie	5
4.3	Openbaar Ministerie	5
4.4	Driehoek	5
4.5	Zorg- en Veiligheidshuis Limburg Noord	5
4.6	NCTV en ESS	6
4.7	Overige partners	6
5	**Preventie**	**7**
5.1	Beleid sociaal domein	7
5.2	Vertrouwensrelatie met religieuze gemeenschappen en culturele zelforganisaties	7
5.3	Netwerk van sleutelfiguren	7
6	**Detectie**	**8**
6.1	Bewustwording en deskundigheidsbevordering professionals	8
7	**Interventie**	**9**
7.1	Persoons- en systeemgerichte aanpak	9
7.1.1	Vermoeden radicalisering	9
7.1.2	(Potentiele of tegengehouden) uitreiziger	9
7.1.3	Terugkeerder	10
7.1.4	Gesneuvelden	10
8	**Organisatie van informatie**	**11**
8.1	Gemeentelijk meldpunt	11
8.1.1	Doel	11
8.1.2	Taken	11
8.1.3	Positionering en randvoorwaarden	11

8.1.4 Communicatie ... 12
8.2 Landelijke en regionale meldpunten ... 12
8.3 Van signaal naar casuïstiek ... 12
8.3.1 Signaleringsoverleg ... 13
8.3.2 Lokale driehoek ... 14
8.3.3 Multidisciplinair casusoverleg Zorg- en Veiligheidshuis ... 14
8.4 Informatiedeling ... 14

9 Samenvatting 'Wat gaan we doen?' ... 15

10 Organisatie en middelen ... 16
10.1 Organisatie ... 16
10.1.1 Team AJZ en Openbare Orde en Veiligheid ... 16
10.2 Capaciteit ... 16
10.3 Financiën ... 16
10.3.1 Begroting ... 16
10.3.2 Verdeelsleutel bovenlokale activiteiten ... 16
10.3.3 Versterkingsgelden ... 17
10.4 Planning ... 17
10.5 Monitoring en evaluatie ... 17

Bijlage 1: Enkele begrippen nader geduid ... 18
Radicalisering ... 18
Jihadisme ... 19
Polarisatie ... 19

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Door de opmars van Islamitische Staat in Irak en Syrië en de gebeurtenissen in Frankrijk, België en Duitsland staan de onderwerpen radicalisering[1] en jihadisme[2] volop in de aandacht. Het nationaal dreigingsniveau is sinds 2013 'substantieel'. De kans op een aanslag tegen of in Nederland is reëel. Radicalisering is echter niet alleen een mondiaal en nationaal problemen. Het kan in elke gemeenschap, ongeacht grootte, cultuur of samenhang plaatsvinden. Van één enkele persoon kan een grote dreiging kan uitgaan en maakt het van belang om als gemeente waakzaam, alert, voorbereid en ingericht te zijn.

Rijk en gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de aanpak van radicalisering in het algemeen en jihadisme in het bijzonder. Naast repressieve maatregelen - zoals vervolging, (vooraf) afpakken van het paspoort en wetgeving om het staatsburgerschap te ontnemen - is een preventieve aanpak cruciaal. De gemeente heeft daarin een prominente rol.

Als gemeente pakken we de regie om samen met partners radicalisering en jihadisme tegen te gaan. Wij kennen onze inwoners en kunnen samen met partners (vroegtijdig) ingrijpen als personen of groepen zorgwekkend gedrag vertonen dat duidt op radicalisering. Dit geldt overigens niet alleen voor het tegengaan van jihadisme, hoewel dat op dit moment wel de voornaamste dreiging voor Nederland vormt. Ook rechts-extremisme, links-extremisme en dieren-extremisme dienen te worden tegengegaan. Daarnaast is het (blijvend) wegnemen van de voedingsbodem voor gewelddadige activiteiten een belangrijke opgave waar we als gemeente, samen met partners, voor staan.

1.2 Regionale samenwerking

Omdat vanuit het Rijk van alle gemeenten inzet op dit thema verwacht wordt en bovendien een aantal maatregelen efficiënt bovenlokaal georganiseerd kan worden, zijn in 2015 en 2016 door de acht Noord-Limburgse gemeenten, te weten gemeenten Mook en Middelaar, Gennep, Bergen, Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Beesel in nauwe samenwerking met het Openbaar Ministerie, de politie en het Zorg- en Veiligheidshuis op ambtelijk niveau uitgangspunten voor een lokale aanpak geformuleerd. De intentie is uitgesproken om regionaal op te trekken voor maatregelen die regionaal efficiënt(er) georganiseerd kunnen worden. Een regionale ambtelijke werkgroep[3] heeft een handreiking voor de Noord-Limburgse gemeenten opgesteld die kan worden gebruikt voor het uitwerken van een lokaal plan afgestemd op de lokale (bestuurlijke) behoeften en lokale omstandigheden. Een uitgewerkt plan van gemeente Beesel ligt nu voor u.

1.3 Relatie met organisatiedoelen

Met de aanpak willen we bijdragen aan een belangrijkste opgave voor het sociaal domein: Het vermogen van de gemeente om iedere inwoner van Beesel een veilige leefomgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om mee te doen.

Radicalisering wordt in de aanpak primair benaderd als een veiligheidsthema. Radicalisering is een thema, welke aandacht behoeft.

1.4 Landelijk actieprogramma en handreiking

Bij het opstellen van de aanpak is gebruik gemaakt van de door het Rijk beschikbaar gestelde expertise in de vorm van het 'Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme' (2014) en de 'Handreiking aanpak van radicalisering en terrorismebestrijding op lokaal niveau' (2014).

[1] Zie bijlage 1 voor duiding van het begrip radicalisering
[2] Zie bijlage 1 voor duiding van het begrip jihadisme
[3] Aan de werkgroep nemen deel: Gemeente Venray, gemeente Venlo, gemeente Peel en Maas, OM, politie, Zorg- en Veiligheidshuis, reclassering (3RO). Sinds begin 2016 woont ook de NCTV deze werkgroep bij

2 Doelstelling en resultaten

2.1 Doelstelling

Met de aanpak leggen we een basis om risico's, die van radicalisering en jihadisme in het bijzonder uitgaan, te voorkomen, dan wel te verminderen. Daarmee bevorderen we van de objectieve en de subjectieve veiligheid.

De (sub)doelen van de aanpak zijn:

1. Het verminderen van de voedingsbodem en het versterken van de weerbaarheid[4]
2. Het vroegtijdig signaleren van radicaliseringsprocessen
3. Het voorkomen van (verdere) processen van radicalisering en afreizen
4. Voorbereid zijn op de terugkeer van vertrokken personen

2.2 Resultaten

In navolging hierop worden de volgende resultaten beoogd:

- College, afdelingshoofden, teamleiders en medewerkers van de gemeente Beesel zijn op de hoogte van de aanpak en dragen bij aan de uitvoering hiervan;
- Gemeente en partners zijn getraind in het vroegtijdig signaleren van processen die duiden op radicalisering en zij weten wat hun handelingsperspectief is;
- Gemeente en partners signaleren vroegtijdig processen die duiden op radicalisering, stellen de gemeente op de hoogte en adviseren in een passende aanpak door bestuurders en professionals;
- Er is structureel verbinding met religieuze gemeenschap(pen) en culturele zelf-/minderhedenorganisaties, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau waarbij sprake is van wederzijds vertrouwen;
- Een netwerk van sleutelfiguren uit islamitische gemeenschappen is opgebouwd en wordt onderhouden;
- Voor inwoners waarvan na onderzoek blijkt dat ze radicaliseren of geradicaliseerd zijn, wordt een persoonsgerichte aanpak opgesteld en uitgevoerd;
- Het gemeentelijk meldpunt is ingericht;
- Het signaleringsoverleg is ingericht en wordt indien daartoe aanleiding is uitgevoerd;
- Het multidisciplinair casusoverleg is ingericht en wordt indien daartoe aanleiding is uitgevoerd;
- Informatiemanagement (privacy) is geregeld;
- De taken en rollen van partners zijn bekend.

[4] Zoals in hoofdstuk 3 wordt aangegeven, wordt dit doel grotendeels nagestreefd door middel van bestaand beleid binnen de overige beleidsvelden van het sociaal domein. Het accent van de aanpak ligt met name op de doelen 2 t/m 4.

3 Afbakening en uitgangspunten

3.1 Knip in aanpak korte(re) en lange(re) termijn

Gelet op de omvang en complexiteit van het thema is bewust gekozen voor een knip in de uitwerking van de aanpak. In de aanpak ligt het accent op een aantal maatregelen die op korte(re) termijn te realiseren zijn opdat tijdig signalen worden opgevangen en wordt voorkomen dat mensen (verder) radicaliseren.

Een lange termijn-oplossing voor radicalisering moet echter vooral komen van het sociaal domein. Activiteiten en voorzieningen op het terrein van wonen, welzijn, zorg, jeugdzaken, sport, werk en inkomen kunnen bijdragen aan het wegnemen van de voedingsbodem voor radicalisering. Het bevorderen van de maatschappelijke weerbaarheid speelt daarbij een belangrijke rol. Binnen bestaand gemeentelijk beleid en bestaande netwerken en structuren gebeurt dit ook al (deels). Denk hierbij aan de inzet op voegsignalering van opgroei- en opvoedproblemen, het bevorderen van maatschappelijke- en arbeidsparticipatie, het tegengaan van voortijdig schoolverlaten, en de inzet van sociale wijkteams en team bewonersondersteuning/ jongerenwerk etc.[5]. De vraag is, of dit voldoende is. Het is lastig om iets te zeggen over de voedingsbodem voor radicalisering in Beesel. Statistische gegevens, zoals de sociaaleconomische positie van allochtone jongeren in Beesel, kunnen mogelijkerwijs iets zeggen over een mogelijke voedingsbodem voor jihadistische radicalisering, maar dit heeft zijn beperkingen. Er zijn verschillende (combinaties van) drijfveren voor radicalisering zoals: Uitzichtloosheid, problemen thuis, discriminatie, identiteit, zingeving, zucht naar sensatie, verveling, etc. In combinatie met concrete gebeurtenissen kan dit aanleiding zijn voor een persoon om (verder) te radicaliseren. Nooit één enkele factor zorgt dat iemand radicaliseert.

Omdat signalen wel iets kunnen zeggen over die voedingsbodem wordt in de aanpak ingezet op het binnenhalen van die signalen. Een impliciete kwalitatieve analyse van de lokale situatie is daarvan de 'bijvangst'. Indien op termijn blijkt dat het ontwikkelen dan wel intensiveren van preventief en duurzaam beleid binnen het sociaal domein noodzakelijk is, dan zal dat de expliciete aandacht van de diverse beleidsvelden vragen.

3.2 Aansluiten op bestaande structuren en voorzieningen

Bij de uitwerking van maatregelen wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij bestaande structuren en voorzieningen en zoveel als mogelijk lokaal gedaan wat lokaal mogelijk is. Mocht in de nabije toekomst blijken dat het aantal signalen over radicaliserende personen dan wel het aantal concrete casussen op Noord-Limburgse schaal toeneemt, dan zal het wellicht noodzakelijk zijn om op onderdelen bij te gaan sturen of op te schalen.

3.3 Calamiteit

Helder moet zijn dat dit plan niet ingaat op de procedure c.q. afdoening van een calamiteit, die gerelateerd is aan radicalisering of jihadisme. In het geval van een calamiteit wordt de staande crisisorganisatie, waaronder de oranje kolom, operationeel. In dit kader is op de schaal van de Veiligheidsregio's Limburg-Noord en Zuid-Limburg een gezamenlijk afstemmingsoverleg gestart over de preparatie op contra terrorisme, waarin gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, brandweer, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen, de Gemeenschappelijke Meldkamer en de Koninklijke Marechaussee vertegenwoordigd zijn.

[5] Zie hoofdstuk 5 (5.1)

4 Taken en verantwoordelijkheden

4.1 Gemeente

Op hoofdlijnen is de gemeentelijke (regie)rol ten aanzien van de aanpak van radicalisering onder te verdelen in taken op het gebied van preventie, detectie en interventie.

4.1.1 Preventie: Het voorkomen van radicalisering

De gemeente heeft een rol in het voorkomen van radicalisering door het wegnemen, dan wel verminderen, van de voedingsbodem. Het bevorderen van de maatschappelijke weerbaarheid door vroeg signalering van kwetsbare jongeren speelt daarbij een belangrijke rol.

4.1.2 Detectie: Het vroegtijdig signaleren van radicalisering

De gemeente heeft een signalerende rol want zij kent haar inwoners. Het is zaak om radicalisering vroegtijdig te signaleren om ook vroegtijdig te kunnen ingrijpen. Hiertoe onderhoudt de gemeente nauw contact met verenigingen, scholen en netwerken in de samenleving.

4.1.3 Interventie: Het aanpakken van radicalisering

Wanneer er bij iemand signalen zijn van startende radicalisering, dan kan de gemeente samen met partners actie ondernemen om dit proces te verstoren. Wanneer iemand al is geradicaliseerd, dan is veranderen of de-radicaliseren de laatste mogelijkheid. Ook dan zal worden ingegrepen om risico's te verkleinen.

De gemeente voert daarnaast de regie over bestuurlijke maatregelen. Denk hierbij onder meer aan het uitschrijven uit de gemeentelijke basisadministratie, het stopzetten van de gemeentelijke uitkering, inschakelen jeugdzorg en Raad voor de Kinderbescherming als een kind betrokken is, het verstoren van de verspreiding van jihadistische propaganda, het bieden van familieondersteuning, etc.).

4.1.4 Burgemeester

De burgemeester is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid en heeft vanuit die hoedanigheid het lokaal integraal veiligheidsbeleid in portefeuille. Binnen dit integraal veiligheidsbeleid is radicalisering een belangrijk thema. De burgemeester is dan ook de aangewezen bestuurlijk portefeuillehouder voor het dossier radicalisering. De burgemeester zoekt echter op dit dossier, gelet op de samenhang met andere beleidsterreinen nauwe samenwerking met de andere leden van het College van burgemeester en wethouders. De aanpak van radicalisering dient dan ook college breed gedragen te worden.

Op basis van wettelijke bevoegdheden wordt de burgemeester door de politie of met een ambtsbericht van de AIVD[6] geïnformeerd over personen (die woonachtig of actief zijn in de gemeente) waarover zorgen zijn als het om radicalisering gaat. Op aanwijzing van de Minister van Veiligheid en Justitie voert de burgemeester vervolgens (op basis van een ambtsbericht) bestuurlijke maatregelen uit. Een voorbeeld hiervan is de zogenaamde Paspoortmaatregel.

Als voorzitter van de lokale driehoek zoekt de burgemeester verder afstemming met politie en justitie om te komen tot een specifieke aanpak voor een geradicaliseerde persoon en het netwerk daaromheen. Deze rol kan op gespannen voet komen te staan op het moment dat ook de rol van burgemeester vervuld wordt, waarbij de vertrouwensrelatie met inwoners de basis vormt (streven naar inclusieve samenleving). In de lokale driehoek stemt de burgemeester ook met politie en justitie af over de communicatie. Het voorkomen van maatschappelijke onrust is hierbij cruciaal.

Indien er sprake is van concrete casuïstiek informeert de burgemeester de gemeenteraad dan wel de fractievoorzitters in een besloten bijeenkomst over de casuïstiek, uiteraard op hoofdlijnen en geanonimiseerd.

[6] Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

4.2 Politie

Naast een landelijke SGBO[7] is er binnen de politie eenheid Limburg een (tijdelijk) SGBO actief, die zich in het bijzonder richt op de aanpak van jihadisme binnen Limburg. Bij grote incidenten zal het SGBO opgestart worden. Op eenheidsniveau is een informatiestructuur opgezet, waarbij er per basisteam een aanspreekpunt contraterrorisme (CTER) is benoemd. De lijnen tussen het aanspreekpunt CTER binnen het basisteam en het aanspreekpunt van de gemeente moeten kort zijn.

De politie vervult haar rol als handhaver van de openbare orde en veiligheid. De politie heeft een belangrijke taak in het signaleren van ontwikkelingen, die duiden op polarisatie en radicalisering in het algemeen en jihadisme in het bijzonder. De teamchef van het basisteam maakt deel uit van de driehoek. Daarnaast participeert de politie, veelal de wijkagent en/of het aanspreekpunt CTER binnen het basisteam, in het multidisciplinaire casusoverleg (zie hoofdstuk 7 paragraaf 7.3.) en adviseert over de aanpak. In dit kader levert de politie informatie en draagt bij aan de uitvoering van interventies.

Een andere van de politie in dit kader is de opsporing van aan terrorisme gerelateerde strafbare feiten.

4.3 Openbaar Ministerie

De officier van justitie is verantwoordelijk voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten. De beleidsofficier participeert in de lokale driehoek. Het Openbaar Ministerie participeert verder in het multidisciplinaire casusoverleg en is daarnaast aanspreekpunt voor juridische vragen ten behoeve van de lokale aanpak. Informatie uit opsporingsonderzoeken wordt gedeeld voor zover dat wettelijk mogelijk is en dit het belang van het onderzoek niet schaadt. Het Openbaar Ministerie bewaakt de interventies van de lokale aanpak, zodat deze eventuele opsporingsonderzoeken niet doorkruisen. Verder is het Openbaar Ministerie tijdens en na een opsporingsonderzoek verantwoordelijk voor de communicatie over de strafzaak in de richting van de media. Afspraken over de woordvoering worden in de lokale driehoek gemaakt. Het Openbaar Ministerie informeert idealiter bij verwachte onrust de burgemeester en de politie.
Binnen het arrondissement Limburg is een officier benoemd met specifiek het aandachtsgebied radicalisering. Deze officier is het coördinatie- en aanspreekpunt voor het Openbaar Ministerie. De beleidsofficier is het aanspreekpunt voor de burgemeester.

4.4 Driehoek

De lokale driehoek op het niveau van het Basisteam vormt een belangrijk platform om ontwikkelingen en ervaringen met elkaar te delen. Alle casuïstiek valt onder de verantwoordelijkheid van de lokale driehoek op het gemeentelijk niveau. De lokale driehoek neemt een centrale positie in het proces dat doorlopen wordt na ontvangst van een signaal of concrete casuïstiek (zie hoofdstuk 8). Of iets wordt gezien als een signaal van radicalisering, is een verantwoordelijkheid van de lokale driehoek op gemeentelijk niveau of van de Minister van Veiligheid en Justitie in samenwerking met de NCTV /AIVD. Ook is het de lokale driehoek op gemeentelijk niveau, die formeel de opdracht geeft om een casus op te pakken in het multidisciplinaire overleg.

In de lokale driehoek worden ook afspraken gemaakt over de communicatie en de woordvoeringslijn bij concrete casuïstiek. De communicatie is in beginsel gericht op de direct betrokkenen (zoals de sociale omgeving). Het voorkomen van maatschappelijke onrust is hierbij cruciaal. Als het om de woordvoering gaat, is het afhankelijk van de casuïstiek of de regie voor de woordvoering bij het Openbaar Ministerie of de gemeente ligt. Er wordt in elk geval nooit informatie naar buiten gebracht over concrete gevallen.

4.5 Zorg- en Veiligheidshuis Limburg Noord

Het Zorg- en Veiligheidshuis Limburg-Noord komt nadrukkelijk in beeld vanaf het moment dat de

[7] Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden

driehoek opdracht geeft voor de start van een persoonsgerichte- en/of systeemgerichte aanpak. Met deze lijn wordt aansluiting gezocht bij de reeds bestaande structuur voor persoons- en systeemgerichte interventies bij Multi-complexe casuïstiek. Het Zorg- en Veiligheidshuis Limburg Noord werkt regionaal - als het gaat om het thema 'veiligheid en zorg' - op de schaal van Noord-Limburg. Eventuele verbanden tussen casuïstiek kunnen hierdoor sneller worden aangebracht. Bovendien kunnen ervaringen en expertise worden gedeeld.

De gemeente heeft een vast aanspreekpunt binnen het Zorg- en Veiligheidshuis, de procesregisseur. De lijnen tussen de procesregisseur en het aanspreekpunt van de gemeente zijn kort. De procesregisseur faciliteert, regisseert, coördineert, brengt expertise in en levert informatie-ondersteuning ten behoeve van het multidisciplinaire casusoverleg. Daarnaast adviseert de procesregisseur de betrokken partners over het versterken van de ketensamenwerking, signaleert knelpunten en faciliteert de doorontwikkeling van werkprocessen.

4.6 NCTV en ESS

De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) voert, als onderdeel van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, de regie op het landelijke beleid op dit thema. Het NCTV coördineert, ondersteunt en stimuleert de preventieve aanpak en biedt kennis, advies en scholing aan. Waar nodig neemt het NCTV deel aan het multidisciplinaire casusoverleg.
Daarnaast werkt het NCTV een aanbod uit voor specifieke expertise, waar gemeente een beroep op kunnen doen (tegen betaling). Denk bijvoorbeeld aan de-radicaliseringsprogramma (exit-faciliteit) en onafhankelijk familiesteunpunt.

Met het oog op de ontwikkelingen is er door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een Expertisecentrum voor Sociale Stabiliteit (ESS) opgezet. Het ESS biedt praktijkgerichte expertise aan gemeente, professionals en gemeenschappen om radicalisering en maatschappelijke spanningen tegen te gaan. Het ESS richt zich daarmee op het behouden en bevorderen van sociale stabiliteit in de brede zin van het woord en is daarmee complementair aan instellingen die zich met name richten op acute bedreigingen voor de veiligheid. De ESS werkt hierbij nauw samen met de NCTV, de kennisfunctie Integratie en Samenleving en reguliere organisaties waar professionals aan zijn verbonden.

4.7 Overige partners

Naast de hierboven aangegeven partners zijn er nog tal van partners te benoemen die een taak hebben in de aanpak of bestrijding van radicalisering. Zo dient de Raad voor de Kinderbescherming ingeschakeld te worden in het geval een kind betrokken is. Is het welzijn van het kind in gevaar, dan dient de Raad een beschermingsmaatregel te treffen. Reclassering Nederland komt in beeld als er sprake is van justitieel toezicht. Tot slot hebben vele zorgpartners, veiligheidspartners en het onderwijs een taak als het om signaleren gaat.

5 Preventie

De gemeente heeft een rol in het voorkomen van radicalisering door het wegnemen, dan wel verminderen, van de voedingsbodem. Het bevorderen van de maatschappelijke weerbaarheid door voegsignalering van kwetsbare jongeren die gevoelig zijn voor het extremistische aanbod speelt daarbij een belangrijke rol.

5.1 Beleid sociaal domein

Preventie gebeurt al (deels) binnen bestaand gemeentelijk beleid en bestaande netwerken en structuren in het kader van onze sociale opgaven. Activiteiten en voorzieningen op het terrein van wonen, welzijn, zorg, jeugdzaken, sport, werk en inkomen kunnen bijdragen aan het wegnemen van de voedingsbodem voor radicalisering. Denk hierbij aan de inzet op vroegsignalering van opgroei- en opvoedproblemen, het bevorderen van arbeidsparticipatie, het tegengaan van voortijdig schoolverlaten en de inzet van sociale wijkteams.

5.2 Vertrouwensrelatie met religieuze gemeenschappen en culturele zelforganisaties

De gemeente gaat structureel verbinding leggen of bestaande relaties intensiveren met religieuze gemeenschap(pen) (zoals de moskee) en met culturele zelf-/minderhedenorganisaties op bestuurlijk en ambtelijk niveau. Het thema radicalisering is één van de thema's dat bespreekbaar wordt gemaakt met genoemde organisaties in een periodiek overleg op basis van gelijkwaardigheid en wederkerigheid: Wat kunnen we voor elkaar betekenen? Een goede samenwerking begint bij het elkaar kennen en weten te vinden bij zorgsignalen.

5.3 Netwerk van sleutelfiguren

De gemeente gaat een netwerk van sleutelfiguren uit de religieuze gemeenschap(pen) en culturele zelf-/minderhedenorganisaties opbouwen en onderhouden. Het gaat om betrouwbare en geloofwaardige mensen binnen de gemeenschap(pen) met een grote achterban. Sleutelfiguren kunnen een betekenisvolle rol vervullen bij het bevorderen van integratie en dialoog. Zij zijn in staat om gevoelige zaken bespreekbaar te maken binnen de gemeenschappen en aan de gemeente over te brengen wat die gemeenschappen dwars zit. Zij stimuleren de discussie over radicalisering, maar ook over onderliggende problematieken zoals dilemma's rondom de vorming van een identiteit.

Het opbouwen van een netwerk van sleutelfiguren draagt ook bij aan het versterken van de signaleringsfunctie van de gemeente (zie hoofdstuk 6). Sleutelfiguren kunnen radicaliseringsprocessen tijdig herkennen en duiden zodat tijdig kan worden ingegrepen. Mogelijk kan een sleutelfiguur ook ondersteuning bieden bij een specifieke interventie. Sleutelfiguren worden, daar waar mogelijk, door de gemeente ondersteund (bijvoorbeeld in de vorm van een training).

Vanuit de gemeentelijke opgave om integratie en participatie te bevorderen van migranten en statushouders in het bijzonder, is eveneens de behoefte kenbaar gemaakt om vertrouwensrelaties en netwerken van sleutelfiguren op te bouwen. Deze actie wordt dan ook door de gemeente vanuit de brede thematiek van integratie, participatie en veiligheid ingestoken. Door de veiligheidsagenda gelijktijdig te verbinden met de maatschappelijke agenda kan het op te bouwen netwerk beter worden benut. Daarbij komt dat het niet altijd wenselijk is om verbindingen uitsluitend vanuit het veiligheidsvraagstuk aan te gaan. Termen als radicalisering en jihadisme kunnen als stigmatiserend worden ervaren en dat kan beoogde samenwerking belemmeren.

6 Detectie

De gemeente heeft een signalerende rol want zij kent haar inwoners. Het is zaak om radicalisering vroegtijdig te signaleren om ook vroegtijdig te kunnen ingrijpen.

6.1 Bewustwording en deskundigheidsbevordering professionals

In hoofdstuk 5 werd al vermeld dat de gemeente gaat werken met sleutelfiguren uit religieuze gemeenschappen en culturele zelforganisaties om onder meer haar signaleringsfunctie te versterken. Naast sleutelfiguren spelen professionals binnen veiligheid, zorg en onderwijs, en dan in het bijzonder die in de eerste lijn werken (zoals docenten, politie, bewonersondersteuners, gezinscoaches, straatcoaches en leerplichtambtenaren) een belangrijke rol in vroegtijdige herkenning van signalen. Als gevolg van de ontwikkelingen in het sociaal domein zijn ook steeds meer professionals aan het werk in de kernen en wijken. Zij zijn – net als de sleutelfiguren- de ogen en oren van de straat, wijk of dorp en weten als geen ander wat daar speelt. Zij kunnen radicalisering tijdig herkennen en duiden, zodat effectieve maatregelen kunnen worden genomen.
Het kennisniveau van de betrokken professionals, waaronder medewerkers van diverse gemeentelijke diensten, varieert. De gemeente gaat daarom investeren in bewustwording en deskundigheidsbevordering door middel van voorlichting en training.

Afhankelijk van hun rol, worden de professionals een basis en/of een verdiepingscursus radicalisering aangeboden waarin zowel theoretische kennis (wat is radicalisering, hoe herken je signalen en hoe duidt je deze) als handelingsperspectief (hoe dit thema bespreekbaar te maken, oefenen van vaardigheden en houdingen in omgang met personen met radicale opvattingen, weten waar je met die signalen terecht kunt) aan bod komen.

Door tussenkomst van de regionale werkgroep radicalisering (zie 1.2.) wordt door de Noord-Limburgse gemeenten in gezamenlijkheid bepaald wie op welke schaal getraind wordt. Daarbij zal telkens het belang van het opbouwen van effectieve netwerken tussen, bestuurders, ambtenaren, eerstelijnsprofessionals en eventueel sleutelfiguren in het oog worden gehouden.

7 Interventie

Wanneer iemand signalen ontvangt van startende radicalisering, dan kan de gemeente samen met partners actie ondernemen om dit proces te verstoren. Wanneer iemand al is geradicaliseerd, dan is veranderen of de-radicaliseren de laatste mogelijkheid. Ook dan zal worden ingegrepen om risico's te verkleinen.

7.1 Persoons- en systeemgerichte aanpak

Wanneer personen daadwerkelijk radicaliseren en/of mogelijk uitreizen wordt onder regie van de gemeente binnen een multidisciplinair casusoverleg een persoons- en systeemgerichte aanpak opgesteld. De partners beoordelen de casus vanuit hun eigen expertise en met behulp van speciaal hiertoe ontwikkelde tools. Zij maken vervolgens een plan van aanpak inhoudende een gezamenlijke interventiestrategie, gericht op het verkleinen van risico's. Elke casus vereist maatwerk. Telkens wordt een advies aan de driehoek geformuleerd als het om communicatie en woordvoering gaat. Ook de vraag, welke partner de casusregie oppakt en/of de contacten onderhoudt met de persoon waarop de signalen betrekking hebben, zal elke keer opnieuw beantwoord moeten worden.

De aanpak en het type interventie hangt sterk af van de persoon en context. Te denken valt aan een (combinatie van) strafrechtelijke, bestuurlijke en zorgmaatregelen. Hierbij zijn verschillende scenario's denkbaar.

7.1.1 Vermoeden radicalisering

Wanneer er bij iemand signalen zijn van een proces van radicalisering moet het proces verstoord worden met een persoonsgerichte aanpak, maar ook door een alternatief te bieden voor het pad van radicalisering.

Hierbij wordt onder andere gekeken naar de leefgebieden onderwijs, welzijn, werk, huisvesting, geestelijke en/of theologische hulpverlening. Ook moet er aandacht zijn voor personen in het netwerk rondom de persoon, waarvan vermoed wordt dat deze radicaliseert. Vaak wordt geprobeerd om familieleden of bekenden mee te trekken in het jihadistische gedachtegoed. Omdat een netwerkanalyse vroeg signalering mogelijk maakt, brengen de partners in het casusoverleg het netwerk in kaart om vervolgens te onderzoeken of er mogelijke kwetsbare personen te signaleren zijn. Partners stellen een persoons- en systeemgerichte aanpak op. Bij radicaliserende minderjarige en jongvolwassenen dient er in het bijzonder aandacht te zijn voor de ouders. Ondersteuning dient geboden te worden gericht op praktische vragen, emotionele vragen en zorgvragen. In dit kader kan ook gedacht worden aan de inzet van sleutelfiguren.

Kortom: Daar waar sprake is van een vermoeden van radicalisering, ligt binnen de aanpak het accent op (preventieve) zorgmaatregelen voor de betrokkene zelf en het netwerk om hem/haar heen. Daar waar mogelijk wordt de haalbaarheid van bestuurlijke (bijv. contactverbod, meldplicht) respectievelijk strafrechtelijke maatregelen bezien.

7.1.2 (Potentiele of tegengehouden) uitreiziger

Ondanks alle gezamenlijke inspanningen om uitreizen te voorkomen, kan het gebeuren dat een persoon ((jong)volwassene of minderjarige) of een gezin toch probeert zich aan te sluiten bij een terroristische organisatie. Het uitreizen, zeker van minderjarigen of een gezin, brengt maatschappelijke onrust met zich mee, waar de gemeente in het algemeen en de burgemeester in het bijzonder op moet acteren. Ook in het geval van uitreizen is het van belang dat er een netwerkanalyse wordt gemaakt en dat er aandacht is voor de directe omgeving van de uitreiziger(s).

In het geval van uitreizen, wordt in het casusoverleg de toepassing van bestuursrechtelijke maatregelen overwogen, zoals de Paspoortmaatregel op grond van artikel 23 van de Paspoortwet, uitschrijving uit de Gemeentelijke Basisadministratie, het stopzetten van uitkeringen of toeslagen, kinderbeschermingsmaatregelen, etc. Daarnaast moeten maatregelen overwogen worden, die gericht zijn op ondersteuning van de familie. Ook gaan partners nadenken wat te doen bij eventuele

terugkeer. Met het oog op een eventuele terugkeer is het belangrijk dat er een aangifte van vermissing is gedaan alsook dat het paspoort gesignaleerd staat. Daarnaast moet bezien worden op welke manier het mogelijk is om de uitreiziger te blijven monitoren.

Is er sprake van een dreiging van uitreizen, dan kan getracht worden dit uitreizen te voorkomen door de paspoortmaatregel op grond van artikel 23 van de Paspoortwet toe te passen. Daarnaast gaat het casusoverleg aan de slag met een resocialisatietraject voor diegene die dreigde uit te gaan reizen dan wel die tegengehouden is. Als het om resocialisatie respectievelijk deradicalisering gaat, kunnen de partners een beroep doen op expertise die beschikbaar is binnen de NCTV, voor zover deze expertise nog niet of onvoldoende voorhanden is.

7.1.3 Terugkeerder

De kans bestaat dat een persoon die uitgereisd is, na verloop van tijd terugkeert. De motivatie waarom iemand terugkeert, kan sterk variëren. Strafrechtelijk gezien valt de terugkeerder onder de primaire verantwoordelijkheid van de politie en het Openbaar Ministerie[8]. Echter niet alle terugkeerders zullen strafrechtelijk vervolgd gaan worden. Ook is het mogelijk dat een terugkeerder een eventueel strafrechtelijk proces thuis mag afwachten. In beide gevallen betekent dit dat de terugkeerder moet re-integreren in de maatschappij. Voor dit re-integratietraject en voor nazorg, gericht op de radicalisering, is de gemeente verantwoordelijk.
Dit is zeer specialistisch werk waarbij gemeenten een beroep kunnen doen op de NCTV. Landelijke experts kunnen deze (langdurige) trajecten lokaal doorlopen. Ook nu start binnen het multidisciplinair casusoverleg een persoons- en/of systeemgerichte aanpak, waaraan een netwerkanalyse ten grondslag ligt. Voorbeelden van interventies zijn een contactverbod, individuele coaching, bieden perspectief (wonen, werken/leren, dagbesteding), psychologische begeleiding, familieondersteuning en/of begeleiding bij worsteling met de interpretatie van de Islam.

7.1.4 Gesneuvelden

Het risico bestaat dat een uitreiziger niet terugkeert omdat hij of zij komt te overlijden. Het nieuws kan via diverse kanalen bij de familie terecht komen. In het geval dat het bericht eerder bij de gemeente terecht komt dan bij de familie, wordt in overleg tussen partners bezien wie het nieuws van het overlijden het beste kan gaan brengen. Partners in het casusoverleg gaan ook nu weer het netwerk in kaart brengen en onderzoeken waar passende (na)zorg of ondersteuning noodzakelijk is. In het bijzonder dient er aandacht te zijn voor de situatie dat er geen akte van overlijden kan worden afgegeven. Deze akte is nodig om praktische zaken af te kunnen handelen. De gemeente kan in dit geval de familie adviseren bij het opstarten van een civielrechtelijke procedure om iemand dood te laten verklaren.

[8] En landelijke veiligheidsdiensten

8 Organisatie van informatie

De gemeente is gediend met duidelijke lokale structuren voor informatiedeling rond radicalisering. Signalen worden door de gemeente gekanaliseerd en vervolgens gedeeld met partners ten behoeve van verrijking, duiding en weging. Indien nodig wordt een integrale aanpak ingezet.

8.1 Gemeentelijk meldpunt

Op gemeentelijk niveau kunnen signalen op diverse plekken herkend en onderkend worden, zoals bij scholen, moskeeën, sleutelfiguren en eerstelijnswerkers. Voor een goede informatiepositie is het belangrijk dat deze signalen op één plek samen komen. Gelet op de centrale (regie)rol die de gemeente inneemt op het gebied van preventie, detectie en interventie, het feit dat de gemeente haar inwoners kent en dichtbij de burger is georganiseerd, wordt een meldpunt radicalisering bij de gemeente ingericht.

8.1.1 Doel

Het meldpunt is bedoeld voor professionals met vragen, zorgen of concrete casussen over individuele gevallen waarbij (mogelijk) sprake is van een radicaliseringsproces.

Hoewel het meldpunt primair bedoeld is voor professionals, kunnen ook besturen van de moskeeën, sleutelfiguren uit de religieuze gemeenschappen en culturele zelforganisaties (lokaal en bovenlokaal) en andere (landelijke, provinciale of regionale) meldpunten bij het gemeentelijk meldpunt terecht. Een goede verstandhouding, onderling vertrouwen, voldoende bewustzijn en handvatten om signalen te herkennen zijn daarbij belangrijke condities.

8.1.2 Taken

De taken van het lokale meldpunt zijn:

- Het in ontvangst nemen en vastleggen van (zorg)signalen over (vermoedens van) radicalisering
- Het informeren en adviseren van de burgemeester in geval van nieuwe vermoedens respectievelijk concrete casuïstiek
- Het delen van (zorg)signalen met politie, Openbaar Ministerie, waarbij per geval bezien wordt welke partners over mogelijk meer informatie zouden kunnen beschikken. Het afstemmen van de signalen gebeurt met het oog op het verzamelen, verrijken en duiden van informatie.
- Het verzorgen van een terugkoppeling op proces naar de melder
- Het in ontvangst nemen en registreren van algemene vragen over radicalisering en – als mogelijk - voorzien in beantwoording van deze algemene vragen al dan niet in afstemming met partners dan wel de steller van de vraag doorverwijzen naar een partner die de vraag wel kan beantwoorden

8.1.3 Positionering en randvoorwaarden

Het meldpunt is in feite het aanspreekpunt radicalisering binnen de gemeente. Hoe het meldpunt exact wordt ingericht dient nog nader in een procesbeschrijving te worden uitgewerkt. De randvoorwaarden voor het goed functioneren van het lokale meldpunt zijn in ieder geval dat:

1. Het proces van signaleren en duiden van signalen van radicalisering helder en bekend is bij het meldpunt;
2. Het meldpunt kan beschikken over een lijst met partners, die betrokken zijn bij het thema radicalisering in het algemeen en jihadgang in het bijzonder;
3. De contactgegevens van het meldpunt bekend worden gemaakt bij:
   - Partners in het algemeen en eerstelijnswerkers in het bijzonder;
   - Besturen van de moskeeën, sleutelfiguren uit de Islamitische gemeenschap, lokale en bovenlokale moslimorganisaties (Limburgse Islamitische Raad, Provinciaal Platform Minderheden, Stichting Meer Kleur en Kwaliteit etc.);
   - De landelijke, provinciale, regionale meldpunten, die operationeel zijn;

8.1.4 Communicatie

Communicatie over het meldpunt wordt gekoppeld aan activiteiten in het kader van bewustwording en deskundigheidsbevordering. De communicatiestijl is verder vooral 'low key' en 'bottom up', of wel 'mond op mond' binnen overlegstructuren en netwerken.

In communicatie dient benadrukt te worden dat het meldpunt niet fungeert als een doorgeefluik naar het repressieve apparaat. Vanzelfsprekend wordt de politie in het geval van een melding/ signaal geïnformeerd ten behoeve van gezamenlijke verrijking, veredeling en duiding. De politie gaat er echter nadrukkelijk niet 'op af'. Vanzelfsprekend anders is dat wanneer het gaat om calamiteiten gerelateerd aan jihadisme. Dan wordt de crisisorganisatie, waaronder de oranje kolom, operationeel.

8.2 Landelijke en regionale meldpunten

Naast het in te richten lokale meldpunt voor professionals, zijn er inmiddels ook op landelijk, regionaal/provinciaal niveau officiële meldpunten voor professionals én burgers ingericht:

- *De Landelijke Hulplijn radicalisering*, georganiseerd door het Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders. Deze hulplijn is voor ouders, die zich zorgen maken over hun radicaliserende kinderen.
- *Het Landelijke Meldpunt Extremisme*, zijnde een uitbreiding van Meld Misdaad Anoniem (Stichting NL Confidential). Dit meldpunt richt zich op alle vormen van extremisme. Burgers en professionals kunnen hier anoniem melding maken van alle vormen van extremisme. Het meldpunt geeft dit door aan de juiste instanties of verwijst de melder door als anonieme melding niet mogelijk is.
- Provinciaal is *het Provinciaal Platform Minderheden* actief voor ouders van radicaliserende jongeren.
- *Landelijk Meldpunt discriminatie en extremisme in het onderwijs*, georganiseerd door de Vertrouwensinspecteur van de Inspectie Onderwijs voor betrokkenen uit het onderwijs

8.3 Van signaal naar casuïstiek

De gemeente is gediend met een duidelijke (lokale) structuur waarbinnen signalen over radicalisering gemeld, verzameld, gedeeld en geduid kunnen worden om vervolgens al dan niet de noodzakelijke interventies uit te kunnen gaan zetten. In elk geval staat gedurende het hele proces voorop dat de grootste zorgvuldigheid betracht dient te worden als het om het predicaat 'radicaliserend' gaat. Op hoofdlijnen ziet het proces er als volgt uit:

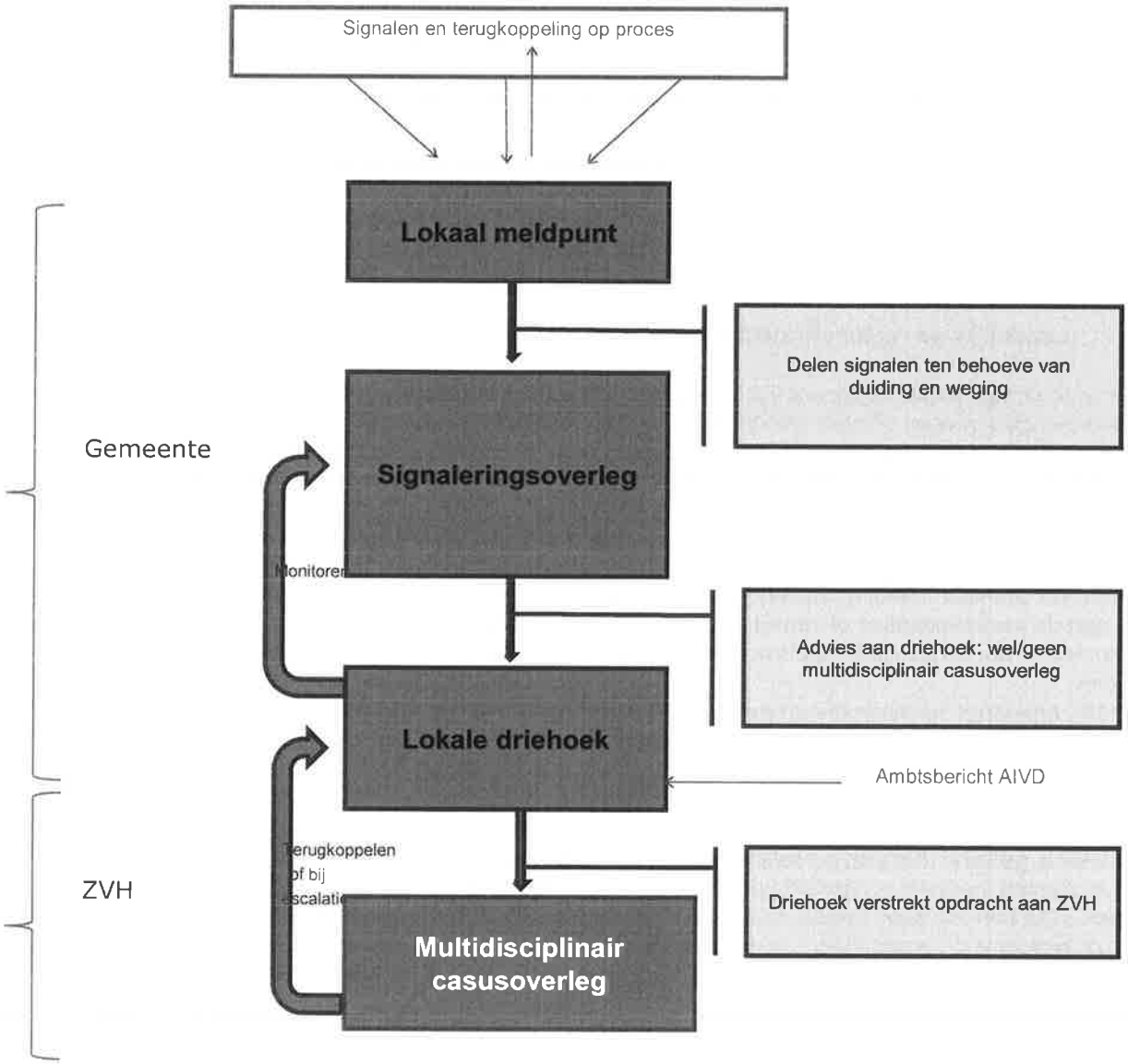

Het proces dient middels een heldere procesbeschrijving nader te worden uitgewerkt.

8.3.1 Signaleringsoverleg

In deze fase van het proces worden op initiatief van en onder regie van de gemeente signalen in verband met radicalisering, uitreizen en terugkeer van inwoners gedeeld tussen gemeente, politie en Openbaar Ministerie in een digitaal, telefonisch of fysiek lokaal signaleringsoverleg. Deze partijen verzamelen elk contextinformatie vanuit hun eigen organisatie of netwerken. In dit signaleringsoverleg wordt als het ware gewogen of een signaal ernstig genoeg is voor een persoonsgerichte aanpak binnen een multidisciplinair casusoverleg in het Zorg- en Veiligheidshuis. Gemeente, politie en Openbaar Ministerie voeren deze taken uit in opdracht van de lokale driehoek. Optioneel, afhankelijk van de inhoud van het signaal en de mate waarin aanvullende informatie nodig is voor duiding, worden andere partners uitgenodigd.[9]
Op basis van een gezamenlijke analyse in het signaleringsoverleg wordt bij serieuze signalen een gezamenlijk advies geformuleerd aan de lokale driehoek over het al dan niet opstarten van een

[9] Een tool die kan worden ingezet bij personen met een radicaliseringsduiding is het 'dynamisch beoordelingskader' welke in opdracht van gemeente Den Haag en in samenwerking met de NCTV is ontwikkeld.

multidisciplinair casusoverleg.

8.3.2 Lokale driehoek

Het is vervolgens de lokale driehoek die besluit over het al dan niet opstarten (dan wel afschalen) van het multidisciplinair casusoverleg.

Naast een advies vanuit het signaleringsoverleg kan de burgemeester rechtstreeks informatie ontvangen vanuit de AIVD[10], de politie of het Openbaar Ministerie. Deze informatie wordt gedeeld in de lokale driehoek, waarna de driehoek besluit om al dan niet over te gaan tot het opstarten van een multidisciplinair casusoverleg.

8.3.3 Multidisciplinair casusoverleg Zorg- en Veiligheidshuis

Voor de aanpak van (potentiële) uitreizigers, terugkeerders, facilitators/ronselaars en andere personen met een radicaliseringsduiding wordt aansluiting gezocht bij het Zorg- en Veiligheidshuis Limburg Noord (ZVH). Door de aansluiting bij het ZVH heeft de aanpak een eenduidige structuur, kan regionaal op de schaal van Noord-Limburg gewerkt worden en kan optimaal gebruik worden gemaakt van de doelmatige werkwijze met korte lijnen tussen een groot aantal partners. Dit betekent dan ook dat de procesregisseur van het ZVH vanaf het besluit van de lokale driehoek de procesregie overneemt van de gemeente.

Binnen een door het ZVH geïnitieerd multidisciplinair casusoverleg[11] kunnen partners zich buigen over signalen van radicalisering, uitreis en terugkeer. Om de juiste partijen snel bij elkaar aan tafel te krijgen wordt gewerkt met een kernbezetting, bestaande uit de gemeente, politie, Openbaar Ministerie, Zorg- en Veiligheidshuis Limburg Noord en GGZ Bemoeizorg. Het NCTV zal bij concrete casuïstiek per geval beoordelen of zij aansluit bij het casusoverleg. Naast deze kernpartners wordt per casus beoordeeld welke partners nodig zijn om tot goede interventies te kunnen komen. Denk hierbij aan jeugdzorg en Raad voor de Kinderbescherming in het geval een minderjarige betrokken is of Reclassering Nederland in het geval er sprake is van justitieel toezicht.

8.4 Informatiedeling

Zowel in het lokaal signaleringsoverleg als in het multidisciplinair casusoverleg wordt informatie uitgewisseld en verwerkt. Gemeente en betrokken partners dienen zich vanzelfsprekend bewust te zijn dat zij gehouden zijn aan de op hen van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Zij moeten zich realiseren dat hierbij gezocht moet worden naar een evenwicht tussen het belang bij gegevensuitwisseling en het belang van de betrokken persoon bij de bescherming van zijn of haar persoonlijke levenssfeer.

Hoewel informatie-uitwisseling plaats vindt op basis van de eigen wettelijke kaders, is het- gelet op de buitengewone gevoeligheid van de informatie- noodzakelijk duidelijke afspraken te maken over de wijze waarop er met deze informatie wordt omgegaan.

Voor wat betreft het omgaan met gegevens binnen het multidisciplinair casusoverleg, wordt met het oog op de van toepassing zijnde privacywet- en regelgeving, aansluiting gezocht bij het samenwerkingsconvenant van het Zorg- en Veiligheidshuis Limburg Noord.

Partners waarmee geen afspraken zijn of worden gemaakt, kunnen gevraagd worden een geheimhoudingsverklaring te tekenen.

[10] Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst
[11] Ook wel 'ronde tafel overleg' (RTO) genoemd.

9 Samenvatting 'Wat gaan we doen?'

- ✓ We voeren de overall regie op de lokale preventieve (integrale) aanpak
- ✓ We verkleinen de voedingsbodem voor radicalisering door middel van bestaand (duurzaam) gemeentelijk beleid binnen het sociaal domein. Het bevorderen van de maatschappelijke weerbaarheid door (vroeg)signalering van kwetsbare jongeren speelt daarbij een belangrijke rol.
- ✓ We leggen structureel verbinding of intensiveren bestaande (vertrouwens)relaties met religieuze gemeenschap(pen) en met culturele zelf-/minderhedenorganisaties, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau en werken daarbij aan wederzijds vertrouwen.
- ✓ We bouwen een netwerk op van sleutelfiguren uit de religieuze gemeenschappen en culturele zelforganisaties.
- ✓ We werken aan bewustwording en deskundigheidsbevordering door middel van voorlichting en training van professionals.
- ✓ We kanaliseren signalen door het inrichten van een gemeentelijk meldpunt voor professionals.
- ✓ We zetten met partners- waaronder in ieder geval met de politie en het Openbaar Ministerie- een duidelijke lokale structuur op voor informatiedeling en maken daarover duidelijke afspraken met elkaar.
- ✓ In geval van casuïstiek verstoren we radicaliseringsprocessen of zetten in op de-radicalisering door middel van een integrale persoons- en systeemgerichte aanpak in het Zorg- en Veiligheidshuis Limburg Noord
- ✓ Waar nodig zetten we bestuursrechtelijke maatregelen in, al dan niet in combinatie met strafrechtelijke en zorgmaatregelen binnen een persoons- en systeemgerichte aanpak.

10 Organisatie en middelen

10.1 Organisatie

Bestuurlijk opdrachtgever:	Burgemeester
Ambtelijk opdrachtnemer:	Team AJZ en Openbare Orde en Veiligheid

10.1.1 Team AJZ en Openbare Orde en Veiligheid

- Primair aanspreekpunt voor vragen en signalen vanuit bestuur, organisatie en de partners gericht op preventie van radicalisering;
- Richt het meldpunt in, verzorgt de communicatie rondom meldpunt en voert de taken van het meldpunt uit;
- Zorgt er voor dat professionals getraind zijn in het herkennen van signalen, hoe zij hiermee moeten omgaan en waar ze terecht kunnen (waar mogelijk bovenlokaal en in afstemming met de regionale werkgroep schaal Noord-Limburg);
- Bouwt samen met collega's van andere beleidsvelden, een goede en structurele vertrouwensrelatie op met de lokale religieuze gemeenschappen en maatschappelijke organisaties (op bestuurlijk en ambtelijk niveau) en maakt het thema bespreekbaar;
- Initieert het signaleringsoverleg, zit het voor en is de linkinpin naar de driehoek;
- Neemt deel aan en betrekt relevante uitvoerende ambtenaren (zoals leerplicht, gezinscoach etc.) bij het multidisciplinair casusoverleg in het ZVH, stelt samen met partners per casus een plan van aanpak op en ziet toe op de uitvoering van bestuursrechtelijke maatregelen;
- Informeert de burgemeester bij serieuze signalen en casuïstiek;
- Adviseert de burgemeester (inzake het treffen van bestuurlijke maatregelen);
- Neemt deel aan de regionale werkgroep radicalisering Noord-Limburg;
- Maakt afspraken met OM en politie inzake informatiedeling binnen het signaleringsoverleg
- Stelt indien nodig de aanpak bij
- Volgt internationale, nationale en lokale trends en ontwikkelingen
- Fungeert als sparringpartner voor uitvoering.

10.2 Capaciteit

De benodigde capaciteit is mede afhankelijk is van het aantal signalen en concrete casuïstiek. Daarvan is vooralsnog geen beeld en daardoor is de schatting niet mogelijk. Uitgangspunt is dat het benodigde aantal uren om de aanpak gestalte te geven wordt gezocht binnen de huidige capaciteit. Dit betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden

10.3 Financiën

10.3.1 Begroting

Voor de lokale aanpak is geen (structureel) bedrag gereserveerd in de begroting. Kosten dienen primair vanuit het bestaande budget gedekt te worden. Mocht blijken dat de kosten niet door de reguliere budgetten kunnen worden gedekt, dan zal een collegevoorstel worden ingediend.

10.3.2 Verdeelsleutel bovenlokale activiteiten

Als het gaat om bovenlokale activiteiten zoals trainingen en voorlichtingsbijeenkomsten dragen gemeenten naar rato van het aantal inwoners bij aan de kosten.

10.3.3 Versterkingsgelden

Gemeente Venlo heeft namens de Noord-Limburgse gemeenten, en dus ook namens de gemeente

Beesel, door tussenkomst van gemeente Maastricht bij het NCTV versterkingsgelden aangevraagd. Deze gelden worden door het Rijk verstrekt in het kader van het intensiveren van preventieve maatregelen op lokaal niveau en dan met name op het lokaal bevorderen van deskundigheid en het creëren van netwerken. Van de NCTV is ten tijde van het opstellen van onderhavig plan nog geen beschikking ontvangen.

10.4 Planning

Het Actieplan radicalisering en jihadisme is vanaf datum vaststelling door het college in werking per 2017. Het versterken van contacten en het opbouwen van netwerken betreft een doorlopende activiteit voor de langere termijn. Het streven is dat de trainingen van (eerstelijns) professionals in 2017 plaatsvinden met uitloop naar 2018. Het inrichten van een gemeentelijk meldpunt vraagt in 2017 en 2018 inzet, terwijl de eigenlijke taken van het meldpunt een voortdurend karakter hebben. Het signalerings- en multidisciplinair casusoverleg worden georganiseerd zodra signalen worden ontvangen of een casus zich voordoet. In 2017 en 2018 wordt een duidelijke lokale structuur opgezet voor informatiedeling. Tevens worden in 2017 en 2018 met kernpartners duidelijke afspraken gemaakt over informatiedeling.

10.5 Monitoring en evaluatie

Het college zal over de voortgang en resultaten worden geïnformeerd.

Bijlage 1: Enkele begrippen nader geduid

Radicalisering

Radicalisering is een proces waarbij een persoon zich steeds meer afkeert van de samenleving en zo radicaal wordt dat hij of zij bereid is om de grenzen van de democratische rechtsstaat te overschrijden om zijn of haar doelen te bereiken. In het meest extreme geval kan het gaan om het gebruik van geweld. Cruciaal is de ideologie, zijnde het doel dat nagestreefd wordt. Radicalisering vindt plaats daar waar 'vraag' (zingeving, identiteit) en 'aanbod' (van het radicaal gedachtegoed) bij elkaar komen. Persoonlijke motivaties en oorzaken, zoals bijvoorbeeld ervaren onrechtvaardigheid, voeden het proces van radicalisering. De aanpak van radicalisering is gestoeld op het idee dat op het proces van radicalisering geïntervenieerd kan worden en waardoor negatieve ontwikkelingen kunnen worden omgebogen.

Binnen het vraagstuk van radicalisering kan een onderscheid aangebracht worden tussen activisme en extremisme. Het schema van het COT[12], zoals hierna weergegeven, toont de samenhang tussen definities en geeft de grenzen weer tussen legale en illegale acties alsook tussen de ideologische varianten. De democratie vormt de kern. Alle idealen, die op parlementaire en democratische wijze worden nagestreefd vallen binnen deze kern. Om de democratische kern bevindt zich een gebied waarin verschillende mensen hun idealen willen verwezenlijken op buitenparlementaire, maar legale wijze: activisme.
Het proces van radicalisering kan door alle lagen heen lopen en wordt pas echt een probleem als de grenzen van de wet worden bereikt of overschreden. De buitenste ring bestaat dan ook uit mensen die in het verwezenlijken van hun idealen de grenzen van de democratische rechtsstaat overschrijden en daarbij bereid zijn geweld te plegen: extremisme. Het aanhangen van het jihadistische gedachtengoed, jihadisme, is één van de ideologische varianten.

Jihadisme

[12] Instituut van Veiligheids- en Crisismanagement

Het jihadisme is een extreme politieke ideologie, die gekenmerkt wordt door een streven om door middel van het voeren van een 'heilige oorlog' tegen alle ongelovigen te voldoen aan de als goddelijk ervaren plicht om de islam over de wereld te verspreiden. Hierbij gaat het om een zeer radicale interpretatie van de islam, in ogen van jihadisten 'de zuivere leer', de 'ware religie van de islam'. Moslims die een andere interpretatie van de islam voorstaan, worden door jihadisten aangemerkt als ongelovigen. Van jihadistisch terrorisme wordt gesproken als netwerken, groepen en/of individuen, geïnspireerd door het jihadisme, op mensenlevens gericht geweld gebruiken om hun doelstellingen na te streven.

Polarisatie

Vanuit maatschappelijk perspectief gezien, wordt onder polarisatie verstaan de verscherping van tegenstellingen tussen groepen in de samenleving, die (kunnen) resulteren in (een toename van) spanningen tussen deze groepen en scheiding van mensen op basis van etnische afkomst of religie. Polarisatie zorgt voor afname van de cohesie en toename van groepstegenstellingen.

Polarisatie wordt vaak in één adem genoemd met radicalisering. Maar hoe staan deze begrippen dan tot elkaar? Radicalisering gaat gepaard met afzijdigheid van en/of onverdraagzaamheid tegen andere bevolkingsgroepen of andersdenkenden, andere geaardheid of levensovertuiging. Dit kan polarisatie in de hand werken. Tegelijkertijd kunnen zorgen over radicalisering negatieve beeldvorming over 'andere' bevolkingsgroepen veroorzaken. Ook dit kan polarisatie in de hand werken. Ten slotte kan ook een extremistische daad resulteren in toenemende polarisatie, omdat een hele bevolkingsgroep verantwoordelijk wordt gehouden voor deze daad en/of er incidenten volgen van en tegen andere bevolkingsgroepen. Omgekeerd kan polarisatie de frustratie en zoektocht van jongeren negatief beïnvloeden en de vatbaarheid voor radicalisering vergroten. De aanpak van polarisatie overlapt dan ook met de aanpak van radicalisering omdat de voedingsbodem grotendeels gelijk is.